

מדינת ישראל

משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון

כ' בתמוז התשע"ה
7 ביולי 2015
חוזר גופים מוסדיים 2015-6
סיווג: כללי > טיוטה <

תיקון הוראות החוזר המאוחד - פרק 4 - ניהול נכסי השקעה (הלוואות למבוטחים ולעמיתים)

בתוקף סמכותי לפי תקנה 16 לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 (להלן: "תקנות ההשקעה"), להלן הוראותיי:

1. רקע

גוף מוסדי רשאי להעמיד הלוואה למבוטח או לעמית כנגד כספי החיסכון הפנסיוני. תקנות ההשקעה והוראות החוזר המאוחד קובעים תנאים להעמדת הלוואות למבוטחים ולעמיתים, לרבות סכום ההלוואה המירבי כשיעור מסך החיסכון הפנסיוני של המבוטח או העמית, תקופת הלוואה מותרת, תנאי הלוואה ושיעורי ריבית בגין הלוואה.

הלוואות למבוטחים ולעמיתים הן אפיק השקעתי לכל דבר ועניין וככאלה, יש להתוות כללים ברורים להעמדת ההלוואה ולתמחורה, וזאת על מנת לדאוג להשקעה אופטימלית של כספי כלל החוסכים ולהבטיח כי התשואה בתיק לא תיפגע עקב שיקולים שאינם השקעתיים במתן ההלוואה. בנוסף יש חשיבות לכך שהלוואה יעמוד בפירעון ההלוואה וכי לא ייווצר מצב שבו החיסכון ארוך הטווח שלו נפגע בצורה משמעותית עקב אי העמידה בפירעונה.

מטרת חוזר זה היא הסדרת אופן העמדת ההלוואות הניתנות על ידי גופים מוסדיים למבוטחים ולעמיתים כנגד כספי החיסכון הצבורים שלהם, הבטחת התאמתן של הלוואות אלו למדיניות ההשקעה של הגוף המוסדי ובחינת מידת כדאיות ההשקעה באפיק זה, יצירת מנגנונים נאותים לבחינת רמת הסיכון של ההלוואה הבודדת ותמחורה באופן התואם את רמת הסיכון שלה ואת מחיר השוק, והבטחת קיומם של מנגנוני ניהול, פיקוח ובקרה נאותים להעמדת הלוואות מסוג זה על ידי הגוף המוסדי.

2. תיקונים לשער 5, חלק 2, פרק 4 בחוזר המאוחד (להלן: "החוזר המאוחד")

א. בסעיף 3.5 במקום המילים "ראו סעיפים 3.1, 3.3" יבוא "ראו סעיפים 3.1, 3.3 ו-5.7.3(ד)".

ב. בסעיף 5.7.3 (א), אחרי סעיף קטן (10), יבוא:

"(11) כספים שאינם נזילים בעת מועד פירעונה הסופי של ההלוואה לא יוכלו להיחשב כבטוחה."

ג. בסעיף 5.7.3, אחרי סעיף (א), יבוא :

"(1א) ועדת השקעות של גוף מוסדי תבחן את אפיק ההלוואות למבוטחים ולעמיתים באותו אופן שבו נבחנת כל השקעה אחרת ותקבע נוהל להעמדת הלוואות למבוטחים ולעמיתים ולגבייתן, במסגרת המדיניות שקבע הדירקטוריון. הנוהל יתייחס, לכל הפחות, לכל אלה :

(1) מודל דירוג הלוואות למבוטחים ולעמיתים. המודל יתבסס בין היתר על הפרמטרים הבאים :

(א) הכנסתו וכושר ההשתכרות של הלווה, לרבות אופי מקורות ההכנסה ומידת יציבותם.

(ב) נתונים נוספים המעידים על מצבו הפיננסי של הלווה (תדפיס חשבון בנק עדכני, הלוואות אחרות שנטל, תיק ניירות ערך וכיו"ב).

(ג) מידע הזמין מכוח חוק נתוני אשראי, התשס"ב-2002.

(ד) מידע אודות פירעון הלוואות קודמות אשר ניתנו ללווה על ידי הגוף המוסדי.

(2) קביעת המקרים שבהם נדרשות בטוחות ומיפוי בטוחות אפשריות שאותן ניתן לקבל כנגד ההלוואה.

(3) קביעת רמת הסיכון של ההלוואה וכללים לתמחורה בהתאם למאפייני הלווה, מאפייני ההלוואה עצמה והערכת טיב הבטוחות.

(4) קביעת איכות הבטוחה ותמחורה. במקרה שכספי החיסכון הצבורים הם הבטוחה, יש לבחון, בין היתר, את סיווג הכספים כנזילים או לא נזילים בעת העמדת ההלוואה ויכולת מימוש הבטוחה במקרה שבו ההלוואה לא תיפרע במועד.

(5) צעדים נדרשים לזיהוי מוקדם של כשלים אפשריים בפירעון עתידי של ההלוואה, וכן נהלים לדיווח, טיפול ומעקב על כשלים כאמור.

(6) הצעדים שיש לנקוט לצורך גביית כספי הקרן או הריבית במקרה שלא נפרעו במועד, ולוחות הזמנים לביצועם, לרבות גביית ריבית פיגורים בגין תשלומים לא נפרעו במועד.

ד. בסעיף 5.7.3, אחרי סעיף קטן (ג), יבוא :

"(ד) משקיע מוסדי ידווח לוועדת השקעות, אחת לשישה חודשים לפחות, אודות תהליכים שנערכו לבחינת הצורך בהפחתת שווי הנכס בהתייחס להלוואות למבוטחים ולעמיתים, ובתוצאותיהם וידווח את השיעור הכולל של הלוואות הנמצאות בפיגור ולא נפרעו במועדן ; אחת לשנה לפחות ידווח משקיע מוסדי לוועדת השקעות את שיעור ההלוואות למבוטחים ולעמיתים מתוך כלל תיק הנכסים והתפתחות אפיק השקעה זה לאורך השנים. כמו כן יינתן דיווח אודות העמידה במדיניות הנוגעת להעמדת הלוואות לעמיתים ולמבוטחים, חריגות משמעותיות ממנה, ליקויים מהותיים שהתרחשו ואופן הטיפול בהם."

3. תחולה

חוזר זה יחול על כל הגופים המוסדיים.

תחילתן של הוראות חוזר זה ביום 1 בספטמבר 2015.

דורית סלינגר

הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון